

Baisiausia, ką iš mūsų padarė sovietmetis, tai išniekino mūsų žmogišką orumą. Daugelis vienu metu buvome tapę nusikalstamos sistemos aukomis ir tuo pačiu metu – tos sistemos bendrininkais. Komunistų partija buvo tos sistemos šerdis. Ji buvo ne tik mūsų laisvės pavergėja, bet ir visos žmonijos suluošinimo įrankis.

Kaip tiksliai pastebėjo Lenkijos „Solidarumo“ lyderis LechasValensa, fašizmas ir komunizmas yra dvi medalio pusės.

Lietuvos istorijoje nacių ir komunistų partijos yra labiausiai susitepusios Lietuvos žmonių krauju ir daugiausia sukėlusios neišmatuojamų kančių –nuo rudojo ar raudonojo maro tiesiogiai yra nukentėję apie milijoną Lietuvos gyventojų.

Nacių ir nacizmo joks sveiko proto žmogus niekada neišdrįs viešai teisinti. O komunistų partijos ir komunizmo advokatų niekada netrūko.

Greičiausiai taip yra ir dėl to, kad Lietuvoje kolaboravimas su nusikalstama sovietine valdžia buvo tokio masto, kad pripažinus Lietuvos komunistų partiją nusikalstama organizacija šešėlis kristų ant daugelio. Juk 1986 m. Lietuvoje jai priklausė apie du šimtus tūkstančių narių.

Didesnė dalis šių narių stiprino komunistų partiją ne kokybiškai, bet kiekybiškai – žmogus, įstodamas į šią partiją, turėjo pademonstruoti vienokį ir kitokį lojalumą. Paimdamas į rankas šios partijos bilietą kiekvienas sąmoningai ar nesąmoningai tapdavo okupacinės valdžios bendrininku ir sekėju.

Kaip Lietuvoje nerasi giminės, kuri nebūtų nukentėjusi nuo komunistinių represijų, taip nerasi ir giminės, kurioje nebūtų buvę komunistų partijos nario.

Gal todėl mes labiau linkę išryškinti savo, kaip aukos, įvaizdį nutylėdami kolaboravimo mastą.

Sąjūdžio pakilimo metais ir kurį laiką po 1990 m. kovo 11 d. komunistų partija dar buvo viešai tapatinama su padarytais nusikaltimais. Tačiau po kiek laiko daugiau imta akcentuoti jau nebe komunistų partijos atsakomybę, o apskritai bolševikų. Ir apie komunizmą vis dažniau buvo kalbama nutylint tos ideologijos įkvėpėjos pavadinimą.

Apskritai, komunistų partijos vardo paminėjimas, ypač prisimenant jos juodus darbus „kuriant šviesų rytojų“, tapo tarsi blogu tonu.

Bandymų reabilituoti Lietuvos komunistų partiją buvo ne vienas – tuo daugiausia užsiminėjo

buvę kompartijos nomenklatūriniai veikėjai, tapę ir atsikūrusios nepriklausomos valstybės žymiais politikais. Be abejo, vienas ryškesnių pavyzdžių – Algirdas Mykolas Brazauskas.

Tai žmogiška. Kiekvienas nori pateisinti savo paklydimus – atsiprašyti savo tautos už padarytus komunistų partijos nusikaltimus yra daug sunkiau negu prie Raudų sienos Jeruzalėje ištarti „Atsiprašau“ už lietuvių tautos išgamų nusikaltimus.

Tačiau pastaruoju metu komunistų partijos advokatų sąrašą netikėtai papildė tie, kurie lyg ir neturėjo nieko bendro su komunistine nomenklatūra.

„Prieš tapdama LGGRTC vadove aš ne itin daug žinojau apie Holokaustą. Tad skaičiau iš tiesų daug literatūros, gilinausi į šią temą. Tuomet ir supratau, kad mes, lietuviai, padarėme didelę klaidą bei smarkiai paskubėjome pavadindami genocidu tai, ką su mumis darė komunistinis totalitarizmas“, – tai Lietuvos gyventojų ir genocido rezistencijos tyrimų centro generalinės direktorės T. B. Burauskaitės žodžiai.

Po tokių samprotavimų Genocido aukų muziejus buvo pervadintas į Okupacijos ir laisvės kovų muziejų. Su Seimo pagalba genocido pavadinimas buvo ištrintas iš KGB, komunistų partijos represinio padalinio, aukų įamžinimo vietos.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pripažindamas kalto vieną iš Adolfo Ramanausko-Vanago sulaikymo dalyvių, vienareikšmiškai konstatavo, kad „pasipriešinimo okupacijai dalyviai – Lietuvos partizanai, jų ryšininkai ir rėmėjai – buvo reikšminga lietuvių tautos kaip nacionalinės, etninės grupės dalis. Ji turėjo esminės įtakos lietuvių tautos išlikimui, buvo labai svarbi siekiant apsaugoti ir ginti lietuvių tautinį identitetą, kultūrą bei nacionalinę savimonę. Todėl šios grupės asmenų naikinimas vertinamas kaip (...)genocidas.“

Tačiau naujesiems komunistų partijos advokatams tai nėra motais. Svarbiau yra neerzinti tų, kurie mano, kad Genocido muziejaus pavadinimas menkina holokaustą Lietuvoje.

Visiškai netikėtai šių advokatų sąrašą papildė ne kas kitas, o Lietuvos antikomunizmo vėliavnešys profesorius Vytautas Landsbergis.

Žinoma, jis tai padarė ne dėl savęs, o dėl kilnaus tikslo – norėdamas apsaugoti Jos Ekscelenciją Dalią Grybauskaitę nuo, anot jo, klastingojo Putino plano pakenkti mūsų prezidentės reputacijai ir tolimesnei politinei karjerai.

Pasirodo klastingasis Kremlius pasinaudojo „pusantro konservatoriaus“ – Audriaus Ažubalio ir Lauryno Kasčiūno – naivumu ir registravo Lietuvos Seime įstatymo projektą dėl komunistų partijos pripažinimo nusikalstama organizacija, įpareigojantį komunistų partijos narius

dalyvaujant politiniuose rinkimuose ar atrankose į Valstybės tarnybą savo biografijose pažymėti priklausomybę nusikalstamai partijai.

Matyt, Lietuvos Respublikos Atkuriamojo Seimo pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis suprato, kad šiuo įstatymu Lietuvos Respublikos Prezidentė bus įpareigota į savo biografiją įrašyti priklausomybę M. Burokevičiaus vadovaujamam TSKP padaliniui, kuris tiesiogiai atsakingas už žmonių žudymus ir žalojimus prie Televizijos bokšto Sausio 13 dieną.

Prezidentės gynimo taktikoje politikos didmeistris nusprendė panaudoti išbandytą metodą: nėra subjekto – nėra ir problemos.

Visai Lietuvai girdint vienas iš mūsų Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo patriarchų Lietuvos žmonėms atvėrė akis. Su jam būdingu šmaikštumu jis pareiškė, jog komunistų partijos iš viso nebuvo, kad nusikaltimus vykdė *gauja, klanas, klika*, bet ne partija – ši, tiesą sakant, buvusi FANTOMAS, tik jokiais būdais ne partija.

Taigi, nėra komunistų partijos – nėra ir nusikalstamos organizacijos. O Seimas juk dėl politinių fantomų įstatymų nepriiminės.

Tiesiog genialu. Tik, žinoma, šiek tiek bus nepatogu, kai kitais metais minėsime 1949 m. vasario 16 d. aštuonių partizanų vadų pasirašytos Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos deklaracijos septyniasdešimtmetį.

Šioje deklaracijoje labai aiškiai parašyta: „Komunistų partija kaip diktatūrinė ir iš esmės priešinga pagrindiniam lietuvių tautos siekimui ir kertinei konstitucijos nuostatai – Lietuvos nepriklausomybei – nelaikoma teisine partija“.

Taigi, pagal profesoriaus interpretaciją, tie aštuoni partizanų vadai buvo tiesiog Maskvos suklaidinti. Pasirodo, jie ir kiti, keliasdešimt tūkstančių, padėję galvas už Lietuvos laisvę, kovojo ne su komunistų partijos ordomis, o su kažkokiu fantomu.

Nežinau kaip jums, bet man tai panašu į šių žuvusių žmonių atminimo paniekinimą.

Šią dviprasmišką situaciją galėtų išspręsti vienintelis žmogus – Jos Ekscelencija Dalia Grybauskaitė, dėl kurios komunistinės praeities dabar tapome tarsi įkaitais.

Prezidentė turi istorinį šansą įrašyti save auksinėmis raidėmis į Lietuvos garbės vėliavą.

Įsivaizduokite, kad kitais metais per iškilmingą posėdį Seime, minint 1949 m. vasario 16

dienos partizanų vadų pasirašytos deklaracijos 70-metį, Jos Ekscelencija pasakytų tai, kas būtų nors kiek panašu į Česlovo Juršėno, tuometinio Seimo pirmininko, žodžius, pasakytus 1995 m. kovo 11 d. per iškilmingą posėdį:

„Šiandien, gerbiamieji bičiuliai ir ponai, norėčiau tarti keletą žodžių vienu skaudžiu klausimu, kuris yra svarbus ir kartu nelengvas ne tik man, bet ir mano kolegoms, daugeliui žmonių. Ir aš tikiuosi, kad būsiu suprastas.

Daugiau kaip 20 metų aš buvau Lietuvos komunistų partijos narys. Jaučiu moralinę atsakomybę už tuos, kurie partijos vardu darė nusikaltimus tautai ir Lietuvos valstybei. Todėl šiandien noriu atsiprašyti visų tų Lietuvos žmonių, kurie tais sunkiais laikais buvo persekiojami, tremiami, nuskurdinti. Noriu atsiprašyti už tuos buvusius komunistus ir tuos nepartinius, kurie kolaboravo su pavergėjais, persekiojo, trėmė, kalino visai nekaltus žmones.“

Manau, prezidentės atsiprašymas prilygtų galingam užtvankos proveržiui, kuris galų gale pradėtų valyti mūsų dvasines žaizdas. Tai Prezidentei suteiktą išskirtinį moralinį autoritetą, pakviesti mus, tremtinių, stribų, politinių kalinių, kėgėbistų, partizanų, komunistų vaikus, susėsti prie vieno balto nesutepto stalo ir be nuoskaudos pažiūrėti vienas kitam į akis. Priimti vienas kitą ir suvokti, kad mes esame – Lietuva.

Tai, be abejo, vainikuotą besibaigiančią prezidentės kadenciją. Jos Ekscelencija Dalia Grybauskaitė išliktų atminty kaip peržengusi save vardan Lietuvos SANTARVĖS.

